

Velja v Ljubljani:

celo leto . . . K 56—
pol leta . . . „ 28—
četrt leta . . . „ 14—
en mesec . . . „ 5—

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 60—
za pol leta „ „ 30—
za četrt leta „ „ 15—
za en mesec „ „ 5-50

Jugoslavija

Na pismene naročbe brez pošiljatve denarja se ne moremo ozirati.

Naročniki naj pošiljajo naročnino po nakaznici.

Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 63 mm širok prostor za enkrat 25 vin., za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu številka 19.
Upravništvo je na Marijinem trgu številka 8. —
Telefon številka 360.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov l. dr. se naj priloži za odgovor dopisnica ali znak. — Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Valutno vprašanje, avstro-ogrsko banka in vojna posojila.

Z žigosanjem bankovcev smo sicer napravili prvi korak za ureditev naše valute, a vzlic temu še ni nihče na jasnem, kako naj se to vprašanje reši, da ne bo prevelikih pretresljajev za splošno narodno gospodarstvo. Razni načrti, ki se pojavljajo, oziroma ki so se pojavili do sedaj kot mnenje odločujočih krogov, tega vprašanja ne bodo rešili bolje, nego bi se rešilo samo, brez načrta. Pri vseh dosedanjih načrtih se je pozabljalo na onega faktorja, ki bo imel odločilen vpliv pri končni ureditvi valute, to je, na avstro-ogrsko banko, kateri je bil privilegij podaljšan do konca t. l.

Da avstrijski bankovci danes nimajo skoro nikake veljave, je krivda avstro-ogrsko banke, ki je izdala za 35 milijard bankovcev, ne da bi imela zato kritja v zlatu.

Teoretično bi moral biti vsak bankovec pokrit z zlatom, ker bi bilo le tako mogoče, da banka zadosti obveznosti, da bankovce zamenja vsak čas za zlato. No, praktično to ni potreba, ker vsi lastniki bankovcev ne bodo naenkrat zahtevali, da se jim bankovci zamenjajo za zlato, to že zato ne, ker bo gotova svota bankovcev vedno krožila v prometu. Banka more torej izdati tudi gotovo množino bankovcev, ki niso pokriti z zlatom, in te bankovce bo vsakdo rad sprejel za polno vrednost, dokler ima vero, da bo mogla banka spolniti svojo obveznost.

Avstro-ogrsko banka bi na podlagi svojih statutov morala imeti 60 odst. izdanih bankovcev pokritih v zlatu. Od vseh v prometu se nahajajočih bankovcev sme torej biti 40 odst. takih, ki niso pokriti z zlatom. To v normalnih časih tudi ni nič škodilo in v splošnem ni vplivalo neugodno na valuto, ker so bili vsi ti z zlatom nepokriti bankovci pokriti s prvovrstnimi menicami ali drugimi lombardi, ki so imeli enako jamstvo, kakor čisto zlato.

Ves drugačen pa je položaj, ki

je nastal, oziroma se je razvil tekom vojne. Nimamo sicer nikakih točnih računov avstro-ogrsko banke, toda toliko je znano, da znašajo danes zlate zaloge banke samo 200 milijonov, kar znaša komaj 5 odst. v prometu se nahajajočih bankovcev; 95 odst. bankovcev je z zlatom nepokritih. S čim so pokriti ti slednji bankovci? Morda ena četrtina — v najugodnejšem slučaju — s trgovskimi menicami in drugimi sigurnimi lombardi, dočim je najmanj tri četrtine izdanih bankovcev pokritih samo z državnimi menicami bivše Avstrije in Ogrske in lombardiranimi vojnimi posojili. Ker je pa usoda vojnih posojil, kakor vojnih dolgov sploh, še popolnoma nesigurna, je umevno, da tudi bankovci avstro-ogrsko banke, ki so pokriti samo s temi papirji, ne morajo imeti veljave.

Predpogoj zboljšanja valute je torej, da se reši vprašanje vojnih posojil. Treba bi torej, da zastopniki narodnih držav bivše monarhije resno razmotrivajo to vprašanje.

Najbolje bi bilo pač, da vsaka država prevzame oni del vojnega posojila, ki so ga podpisali njeni državljani, a vsaki državi naj se prepusti, da stori s prevzetim delom kar hoče: naj plača vse, deloma ali nič. To bi sicer Nemcem in Madžarom ne bilo po volji, a bila bi edina pravična rešitev. Mi smo tekom vojne trpeli dovolj za nemške in madžarske interese in več kot dovolj je, ako prevzamemo oni del vojnih posojil, ki so jih naši sodržavljanji podpisali pod pritiskom sile. Nikakor pa ne bomo prevzeli na-se onih vojnih posojil, ki so jih podpisali Nemci in Madžari v svojem protislovanskem navdušenju. S tem pa seveda ne mislimo, da bi država morala lastnikom vojnih posojil izplačati podpisane zneske. To je zopet vprašanje za-se. Za sedaj gre predvsem za to, da uredimo valuto in razjasnjenje vprašanja vojnih posojil bi bilo že korak bližje k rešitvi. Naravno je, da Nemška Avstrija in Ogrska ne bi mogli niti misliti na to, da bi v smislu našega predloga sprejeta vojna posojila lastnikom tozadevnih papirjev, te papirje tudi izplačali.

Treba bo torej gledati predvsem, da se to vprašanje reši tako, da bo vsled posojil banka čimmanj trpela. To bi se dalo najlažje doseči tako, da se konfiscira večji del imetja vojnih dobičkarjev in porabi za pokritje iz direktnih vojnih posojil in njih lombardiranja izvirajočih dolgov pri avstro-ogrski banki. To bi imelo za posledico, da bi banka dobila vrnjene nepokrite bankovce, ona bi postala aktivna in valuta bi se sama po sebi zboljšala; denar bi zopet dobil svojo veljavo.

Mislimo, da nam niti ni potreba, da bi se posebej omenjali, da nam ne gre zato, da rešimo kapitaliste pri avstro-ogrski banki, ampak zato, da bi naš denar zopet dobil svojo veljavo, ker pri sedanjih razmerah trpe predvsem širši ljudski sloji.

Jugoslavija.

Nova slovenska vlada.

Belgrad, 24. febr. (Lj. k. u.) Včeraj dopoldne ob 10. sta položila prisego predsednik in podpredsednik deželne vlade za Slovenijo v roke centralne vlade. Te prisegi sta predsednik dr. Brejc in podpredsednik dr. Žerjav predložila listino svojih poverjenikov, ki bodo v najkrajšem času imenovani. Nova vlada za Slovenijo bo sestavljena nastopno: dr. Brejc (VLS) predsedništvo in poljedelstvo, dr. Žerjav (JDS) podpredsedništvo, narodno gospodarstvo, kakor tudi socializacijo premoženja, dr. Gustav Golja (VLS) — notranje stvari, dr. Vladimir Ravnihar (JDS) — pravosodje, dr. Karol Verstovšek (VLS) — verstvo in šolstvo, Anton Kristan (JSDS) javna dela, Albin Prepeluh (JSDS) — socialno skrbstvo.

Pod italijanskim jarmom.

Z ita'ljanske fronte!

Med vašimi istinitimi in potrebnimi objavami mi je posebno prijalo Vaše tudejstvo, kako smo v zadnjih 25 letih poneumno zlorabljali

svoje duševne talente v klerikalno-liberalne prepire, pri tem pa popolnoma pozabili vzbujati v ljudstvu sveto, živo narodnostno zavest, da smo krepki narod Slovencev, trpinov, a narod poštenjakov in bistroumov. Kako bridko se ta zamuda čuti sedaj na Koroškem, pa tudi ob italijanski demarkacijski črti.

Ko so zasedli prvi Italijani Sorico in bližnje vasi, so ljudje začetkom malo plašno gledali, ko so pa Italijani pokazali malo riža in kave, so se jim docela prodali z dušo in telesom. In ko jim je zasvirala še italijanska godba, pa je bil narod nor za italijanskega hinavca. Sosedje nezasedeni smo svarili: „Ne verujte Italijanu, on je prekanjen in zviti, ter povsod začetkoma sladko nastopa, a postaja čimdalje nasilnejši.“ In Soričanje: Oh ne! to so najboljši ljudje, nič žalega ne store, vse dobimo od njih in tako radi so veseli, kako pa ljubijo naše otroke! Oj britka zaslepljenost! Res, da je temu kriva mnogo pomanjkljiva prejšnja aprovizacija, a še več nedostatek narodnostne zavesti. Da tako daleč je šlo, da so se babe tuleče jokale, ko so se zamenjavale zasedene čete Sardincev z alpini, pa so jih tolažili: Nič ne jokajte, saj pridejo še boljši in tudi mi se še povrnemo in prinesemo vsega v izobilju. Ničesar vam ne bo manjkalo, samo naši bodite! In res dobe te Sorčanke od Italijanov vsakovrstnega blaga in ga vtihotaplajo po selški dolini do Škofje Loke za oderuške cene in za reči, kakor žveplenke, duhan itd. kar Italijanom primanjkuje, pri tem pa snubijo nerazodni narod, zlasti ženske za Italijane. Zavednim Primorcem, zlasti Podbrdom se to ostudno soriško početje kar gabi, pa tudi nam!

S posebnim veseljem smo pozdravili odredbo, da se mora temu početju narediti konec. Sedaj naše orožništvo odjemlje vsakemu tihotapcu blago, ki je namenjeno v ali iz Jugoslavije. A Sorčane je zadelo to v živo, da prisegajo in da se pridružajo: „Raje pod Italijane, kot pod Jugoslovijo!“ Da, da, „Jugoslavija“, prav imaš. Zamudili smo, neumno zamudili naše ljud-

VLADIMIR LEVSTIK.

31. nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

Dvakrat sta razdelila karte; srčni as je padel obakrat pred Rožmarina.

»Blagruj me, pobratim!« je zavrisnil srečnež ter planil sodrugu za vrat, kakor bi bilo že vse doseženo. »In ne žaluj,« je dodal, videč, da se je Rovano pobelil obraz. »Tudi nesreča v ljubezni je sladka.«

Drejo je prezirljivo zategnil usta:

»Reci rajši, da je tudi v ljubezni sreča na strani gospode... Nu, čestitam; le glej, da se izkažeš, drugače mi boš odgovarjal s kožo in kostmi; to drži, čeprav ne stoji v pogodbi.«

Rožmarin da se ne bi izkazal! Prekipeval je samozavesti, podpiral se v bok in napenjal prsi pred oknom, čeprav je bilo onkraj dvorišča vse tiho in prazno. Tovariševa hipna otožnost je kmalu izginila; komaj viden smehljaj mu je uglasil črte, kakor od zvite misli, da je v smoli vendar nemara kaj dobrega zanj. Ostre slutnje, ki ga je zdaj prešinila, se je spomnil zlasti živo po mesecih, v važnem in nepričakovnem trenutku svojega življenja. Poet je ohranil manj ravnodušja; sreča mu je bila zmedla še tisto betvece uma, ki ga je imel. Planil je v fantaziranje brez mere in mej; Rovana je kar strmela nad njim, kako davi v duhu Pohlina, grofa in vsakogar, kdor je na poti, hkrati pa pijančuje v slikah svojega tra-

gičnega pogina ter komaj čaka, da bi »dal zanj vse«. Vida se hvala Bogu ni pokazala pri oknu; gotovo bi mislila, da je znorel njen sosed, ki jo je s svojim nerazumljivim početjem venomer silil na smeh. Obilnega truda je bilo treba, preden je spustil zatvornico in nejeverno pristal na Rovanova mnenje, da morata najprej dognati, kdo je magnetični grof, kaj uganja in za čim iztika pri nas; tako rad bi bil še zlobitil po morju domišljije! Ali podjetnež je smatral dolžnosti pikovega asa za resne ni odnehal; v nameček je zlezlo solnce izza megla, vreme se je zjasnilo in sanjačev zadnji izgovor je splaval po kalni deževnici, ki se je naglo odtekala v kanale.

Takoj po kosilu sta se odpravila, prestregla v Gorenjski ulici hišnika Martina in ga podkupila s prgiščem cigar, da jima je opisal grofa, kakor je vedel in znal po Maričkinem pripovedovanju. Rožmarinu je skoraj upadel pogum, ko je slišal toliko hvale: in zdaj ga je trebalo najti, obesiti se mu za pete in slediti, dokler ne pridejo velika odkritja, katerih se je nadejal Rovana. Grofovo bivališče v »Imperialu« je bilo splošno znano; toda zaman sta se klatila okrog hotela, in Drejce, ki se je drznil povprašati vratarja, je zvedel, da ga ni doma. Rožmarin je začel godrnjati; glava ga je bolela, noge so mu odrekale pokorščino, z eno besedo, proza detektivstva »se je upirala njegovi duši«; tako romantično in zlahtno si je bil predstavljal vse! Ko sta škilila že petič v hotelsko vežo, ju je zdajci

prehitel vitek gospod v sivi obleki in mehkem klobuku; nič nenavadnega ni bilo v njegovi podobi, kvečjemu da se je držal neprisiljeneje od naših frakarjev ter sukal palico z zlatim ročajem drugače, nego velevala eleganca tukajšnjih promena. Obraz tega prišelca je prehitel širil mimo, da bi ga bila utegnila zajeti v oči; ali vendar je nekaj streslo Rovana, in grbonosa črta profila se mu je zazdela čisto podobna onemu, ki ga je videl poljubljati Vidino roko.

»Stoj, kdo je to?« je vzkliknil zamolklo ter pograbil tovariša za rokav. »Gotovo tujec; naši kalini si gladijo perje drugače.«

Kakor v potrdilo njegove slutnje se je začel razgovor dveh izvoščkov, ki sta lenarila pred vhodom: »Viš ga? Tak zijaj, dremalo, ko si toliko izpraševal.«

»Koga?«

»I, grofa vendar; k portirju gre... Je že opravil; viš, viš, tale je naš svetnik!«

Izvoščka sta se široko odkrila grofu, ki je stopil na ulico ter krenil brezbržno mimo vozov. Rožmarin je stal z odprtimi usti, kakor da bi ga bil oplazil blisk; zaveznik ga je dregnil v rebra, veličasten kakor Sherlock Holmes na sledi svoje žrtve, in pokazal z nosom za tujcem, ki je baš zavijal okrog vogala:

»Tu ga imaš!...«

(Dalje.)

sivo vzgajati narodno-zavedno, kakor to znajo vsi naši sovrazi na vzhodu, severu in zapadu. Narod slovenski! Zavedaj se vendar, da si, če tudi do sedaj sužnik in trpin, odslej naprej prost, narod kreposten, lep, bistroumen, nadarjen narod, ki ga čaka najlepša prihodnost; toda bodi jedin, bratsko požrtvovalen in povsodi, vse-skozi „Slovenec!“

Italijanska zverstva.

Železniški uslužbenec, invalid Josip Burjan, je bil na dopustu doma v Kojskem (Brda). Ko mu je dopust potekel, se je hotel zopet vrniti na svoje mesto v Ljubljano. Ko je prišel z vlakom v Sv. Lucijo, iztirali so karabinerji njega, kakor tudi vse ostale moške, ki so hoteli preko demarkacijske črte, iz vozov. V neki baraki so se morali popolnoma sleči; pobrali so jim vse listine in denar. V odgovor na prošnjo, da naj mu pustijo vsaj par kron, ga je neki karabiner udaril s kopitom v stegno, kjer je imel veliko rano, vsled česar mu je noga močno otekla. Rekli so jim, da so špijoni in jih odtirali spet v vozove, da jih odpeljejo v Italijo. Njemu in še trem drugim se je pa posrečilo ubežati. Toda straža je streljala za njimi, eden je bil ubit, o usodi drugih dveh ni znano. Josip Burjan se je zdravil v deželni bolnici v Ljubljani 46 dni, toda se mora še vedno posluževati palice.

Z orožjem širijo svojo kulturo.

V Materiji je neki tenente zahteval od učiteljstva, da mora poučevati v šoli tudi italijanščina; ker sta se temu protivila on in tankajšnji kaplan, nastavljal je učitelju tenente revolver na prsa in mu grozil. Kako se je stvar končala, nam ni znano, ampak najbrže s prognanstvom.

Voditelj goriških Slovencev.

Dr. Podgornik, in okrajni glavar goriški Berbuč, sta se javila iz pregnanstva. Na dopisnici, ki je od laške cenzure skoro vsa prečrtana, poročata, da sta zdrava. Državni pravnik Zorzi in inž. Podgornik iz Gorice, ki sta v pregnanstvu v južni Italiji, sta poslala obupna poročila.

Položaj v Italiji.

Zakaj so pretrgali Italijani promet v Logatcu?

Ugiblja se na vse strani. Eni trdijo, da je revolucija v Italiji, drugi, da se morajo umakniti do Divače, tretji jih žele celo do Soče in še čez — Bog jim daj srečno pot! Dozdevno pa je stvar sledeča: Amerika je poslala v Trst večje množine živil, namenjene za čehoslovaško republiko, Jugoslavijo in Nemško Avstrijo. Ta živila so se deponirala v javna skladišča in Jugoslavija je dala na razpolago potrebne lokomotive za prevoz blaga. A glej vrage — od deset strojev stoji devet pokvarjenih in ustavili so promet, ne da bi navedli vzroke. — V Trstu se

govori, da iz Italije ne pošiljajo več nikakršnih živil za zasedena ozemlja češ, da je tam veliko pomanjkanje in da se je baje devet ladij z živili poslalo tjakaj. Kaj če bi bilo vse to blago, ki je odplulo iz Trsta, Pulja in Reke last Amerike in namenjeno stradaljočemu Dunaju ter čehoslovaški republik? Ali ni to dosti tehten vzrok za devet pokvarjenih lokomotiv in zaprtemu prometu na sever? S tem počenjanjem Italije je povsem dosti jasen dokaz, kako so si zamislili Italijani okupacijo in kako žalostno bi bilo v Evropi, če ostane Trst italijanski.

Stavkarsko gibanje v Italiji.

Iz rimskih listov z dne 19. t. m. razvidimo, da kmetijski delavci v rimski okolici stavkajo. Iz istih listov razvidimo, da je močno mezno gibanje med poštnimi in brzojavnimi pomožnimi uslužbenci med pazniki in uslužbenci norišnic. Dalje se pripravlja na stavko „Zveza tekstilnih delavcev“, čevljarjev in livarjev.

Da je vlada pripravljena na resne dogodke, dokazuje tudi okolnost, da je že odredila odpust letnikov 1885 do 1888, a je to naredbo topot preklicala.

Naše severne meje.

Brutalno postopanje Nemcev s francoske misijo v Celovcu.

Ljubljana, 24. februarja. (Lj. k. u.) Dne 20. t. m. sta prispela v Celovec po naročilu generalnega štaba orijentske armade stotnik Vaulande in dr. Reverdu, da se prepričata o sedanjih razmerah na Koroškem. Spremljal ju je dr. Rapoc iz Maribora. Ko so se dopoldne v pisarni dr. Müllerja vršila posvetovanja o prehranjevalnih razmerah med koroškimi Slovenci, je vdrl nenadoma v pisarno celovski redarstveni svetnik in zahteval v surovem tonu od francoskih gostov pojasnil, kar sta tadva seveda odklonila in protestirala proti takemu postopanju. Ker se je med tem zbrala pred hišo večja množica, ki je divje kričala, sta francoska častnika izjavila, da sta pripravljena sprejeti dva nemška častnika. Ker pa ni bilo navzočega niti enega častnika, sta se odpeljala k poveljniku nemških čet, podpolkovniku Hülgerthu, kjer sta izrazila svoje obžalovanje radi dogodkov. Podpolkovnik se je seveda opravičeval na vse mogoče načine. Podobno se je godilo francoskima častnikoma tudi že na potovanju v Celovec. Opraviti sta imela ponovno s pijanimi vojaškimi tolpmi in se osebno prepričala o izredno težkih razmerah, v katerih živijo koroški Slovenci.

Shod v Libelicah odpovedan.

Napovedani shod v Libelicah, ki bi se moral vršiti na pustno nedeljo, 2. marca, je odpovedan. Pač pa se bo vršila istega dne manifestacija v Pliberku. Shod v Libelicah se določi pozneje.

Kršenje premirja na Koroškem.

Poveljstvo Dravske divizijske oblasti poroča, da so Nemci v dobi od 5. februarja, ko je odšla ameriška misija, do 18. februarja t. l. 17 krat kršili premirje. Tako n. pr. so streljali dne 17. februarja več ur na celi črti okoli Velikovca in povzročili jugoslovanskim četam izgube. Poveljstvo Dravske divizijske oblasti je brzojavilo 19. febr. vojaškemu poveljstvu v Celovcu, da sklepa iz kršenja premirja, da vojaško poveljstvo v Celovcu nima več zadostnega vpliva na vojaške čete in prebivalstvo; ako vojaško poveljstvo v Celovcu ne bo imelo dovolj moči, da bi preprečilo zahrbtnje napade na naše čete, bo poveljstvo Dravske divizijske oblasti primorano napraviti samo konec tem neznosnim razmeram.

Vpadi madžarskih tolpe preko Mure.

Maribor, 23. februarja. (Lj. k. u.) Madžarske tolpe onkraj Mure v odseku Radencev so zopet začele streljati preko Mure. Streljali so s strojnimi in puškami. Danes je bil ranjen neki kmetijski fant na potu v cerkev. Prebivalstvo je zelo razburjeno, ker ni nikdo varen pred kroglijami, ki vedno in povsod žvižgajo.

Vtihotapljanje živil v Nemško Avstrijo.

Maribor, 23. februarja. (Lj. k. u.) Našim obmejnim varnostnim organom se je posrečilo zaslediti obsežno organizirano verižno kupčijo in vtihotapljanje naših konj v Nemško Avstrijo. Zasledili so obenem tudi spekulante z živili, ki deloma tudi iz Kranjskega dovažajo živila nemškim prekupčevalcem v Maribor, odkoder se blago vtihotaplja v Gradec.

Mirovna konferenca.

Pichon o stanju mirovnih pogajanj.

Pariz, 23. februarja. (Lj. k. u.) „Agence Havas“ poroča: Minister za zunanje stvari Pichon je sprejel danes zastopnike inozemskih listov. Govoril je pred vsem o ruskem vprašanju, ki še je vsled napada na Clemenceauja odgodilo in se bo čimprej zopet obnovilo. Najbrže bo prišlo do sporazuma med zavezniki. Kar se tiče vprašanja poravnave škode, meni Pichon, da je najvažnejši sporazum med zavezniki o celotni vsoti, katere naj se zahteva od Nemčije. Razdelitev te vsote med zavezniki bi bila potem popolnoma enostavna stvar. Glede dolgov bivše avstro-ogrske monarhije je izjavil Pichon, da so nekatere sedanjih narodnih držav, posebno Čehoslovaki, za udeležitev na dolgovih, ki so nastali pred vojno, drugi pa da zanikujejo vsako udeležitev. Na vprašanje, kdaj bo mirovni dogovor podpisan, je odgovoril Pichon, da je komiteju konference na tem ležeče, pospešiti rešitev glavnih vprašanj. Dodal je, da je Wilson pri odhodu iz Francije omenil, da bo mogoče mirovne preliminarje podpisati že v prvi polovici meseca maja, mogoče pa že prej.

Premirje bo najbrže ugotovilo končne vojaške pogoje. Sedaj gre samo za to, da se to premirje z Nemčijo obnovi. Vojaški strokovnjaki so bili naprošeni, da proučavajo tudi načrt končnega premirja za Avstrijo. Z vprašanjem potopitve bivše nemške mornarice se konferenca ne bavi, o tem bodo razpravljali mornariški strokovnjaki.

Zahteve Grkov.

Lyon, 23. febr. (Lj. k. u. brez-žično). Grki hočejo pri mirovni konferenci zahtevati, da se jim razen otokov Imbros, Tenedos, Mytilene in Dodekaneza odstopita tudi vilajeta, Brussa in Aidin. Preračunali so namreč, da je v teh dveh vilajetih skupno 1.393.333 grških prebivalcev. Venizelos stoji na stališču, da bi vsaka druga rešitev glede vprašanja Male Azije nasprotovala Wilsonovim principom.

Političen pregled.

Moskovski sovjet razveljavil brest-litovsko pogodbo. Rottardam, 22. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslovankega tisk. urada javlja „Day Mail“ iz Petrograda: Moskovski sovjet je dne 17. februarja enoglasno sklenil, da se razveljavi brestlitovska pogodba. Moskovska vlada se smatra od tega dne v vojnem stanju s silami, ki so podpisale pogodbo.

Ali se je začelo svitati? Bivši italijanski minister zunanjih zadev Tittoni je izjavil, da se morajo na vsak način v bodočnosti preprečiti vojne. Teritorialna vprašanja se morajo rešiti tako, da dobe dežele brez morske obali izhod na morje, kar bi pomenilo znatno zmanjšanje vojne nevarnosti. Tittoni predlaga vse luke z etnografsko mešanim zaledjem, med njimi Trst, neke vrste kondonominija in da se posredno interesirani narodi stavijo pod nadzor lige narodov. Na isti način bi se imelo postopati s železniškimi progami, ki vodijo do takih mest. Reka bi morala postati takoj kondominij med Jugoslavanima, Madžari in Avstrijci. — To je vsaj enkrat en pameten glas iz Italije, o katerem bi se dalo govoriti.

Naša delegacija na mirovni konferenci. Iz Pariza javljajo, da so delegati zavezniških držav zaslili minul teden srbskega zastopnika Vesniča, hrvatskega zastopnika Trumbića in slovenskega zastopnika Žolgerja. Opravičeno vprašuje pri tem „Novo vrijeme“, kdo pravzaprav zastopa državo SHS?

Iz svobodne Jugoslavije. Zadnje Koprive so hotele priobčiti sliko: Ustavna prava građana (državljan) države SHS. Proglášena u Beogradu 30. januarja 1919. Slika pa je bila zaplenjena. Skrajni čas je, da se že sestane državno veče.

Mali in veliki. Belgrajska „Pravda“ priobčuje pod tem naslovom oster članek proti načinu, kako velesile na mirovnem kongresu postopajo z malimi narodi. Črta, ki deli male na-

IVAN TEPTANI:

Koroške elegije.

II.

Stojim v čudoviti dolenski pokrajini. Ni naša Gorenjska, ki se ji ne morem načuditi nikoli, ko se popeljem v njo, kadar sem najbolj žalosten, najhuje obupan, pa se vrnem utrujen in močan, kakor bi me bil osvežil in pomladil vonj rož v pisanih loncih gojenih od skrbečih deklinskih rok in src na oknih kmetijskih domov; kakor bi bil pil veselje iz krepkega, ostrega zraka gorenjskih pokrajin; kakor bi mi bila lila po tisočerihi nevidnih dotokih iz gorenjskih velikanov v srce in v dušo nova čilost in moč. Kdo te je kdaj videl, od Boga blagoslovljena zemlja, in te ni vzljubil? — Ni naša Koroška, skoro predivja za umirjeno dušo, a baš s svojo razdrapanostjo osvežujoča, nekako dražeča srce in voljo na delo, na upor in boj... A tesno je tam gori, tu vse razmaknjeno in prostrano, da se še misli, potisnjene po velikih in žalostnih dogodkih zadnjih časov k tlom, spet dvignejo, se

razmaknejo in razmahnejo, skoro vse se poletne na vse strani, kakor hiti takaj pogled prost od obzora do obzora, v ogromni širini, brez mej skoro, kakor hite te dolenske ceste po ravnini na vse strani, in po cestah sani, kot da se jim hudo mudi — kam, kam? Domov ali v daljni svet?

Stojim na polju, in okrog mene žvižga burja, kakor bi stal doli na Krasu. Z našim znojem prepojenem, z našo krvjo, z našimi solzami namočenem, po neprijatelju zdaj zarobljenem, da zavija, joka in tuli burja čezenj še žalostneje nego v nekdanjih dneh.

Stojim tu, in žalostne misli mi hite tja gori v deželo, ki mi je postala druga domovina, dasi mi je bila čisto in čestokrat mačeha, do dna srca hladna in ledena. Oh, kako se je zaletovala tam čestokrat v me burja, burja prirode, burja življenja, kako me je pretresavala, kako neusmiljeno me šibala! Kako sem prišel od podružnice večkrat ves trd, prezebel do kosti. A sem si rekel: „Le brij, burja! Le bičaj in bij me v lice, v prsi v kosti in v srce. Smejim se ti, močnejši sem od tebe.“ In ko so zabesnele čez

me še bolj bodeče in boleče burje življenja, sem si dejal: „Le bijte in šibajte me, ne upognete me, ne zlopite me!“

A vele in besnele so burje ne samo čez me, čez vso deželo, čez ves narod so vele, brile in besnele. In baš ob teh burjah in viharjih sem vzljubil to deželo. Ob dneh trpljenja, ko sem videl deželo in ves narod ovenčan s trnjevim vencem zasramovanja in preganjanja, sem vzljubil ta hladni biser med našimi deželami, vzljubil z veliko, pekočo ljubeznijo, s katero ljubim vse nesrečne in trpeče.

A danes — kaj je danes s to nesrečno deželo, kaj z njenimi sinovi?

Burja divja ob meni, dviga sneg, ga vrta v zraku, kakor bi hotela vsega zmleti in uničiti, ga raznaša na vse štiri strani sveta.

Tako je usoda zgrabila nas, raznesla in razmetala nas na vse štiri strani sveta. Pred tujimi vrati postajamo in trkamo, če nam odpro. Sedi-mo pri tujih mizah. Ne pravim: pri mizah tujcev. Ne Bogu čast, mnogi pri mizah prijateljev, pri mizah blagih,

požrtvovalnih duš; pa se nam vendar zdi dan na dan, da smo berači. V srce žge to. Mnogi pa ob mizah hladnih src. In ti trpijo dvojno gorje, kakor je nam drugim sladka, blagoslovljena tolažba vsaka dobra, sočutna beseda.

In vendar — kadar govorimo in kadar se morda smejimo, če govorimo o naših gorah ali o dolenskih goricah, o svetlih dogodkih davnih dni in o oblačnih, temnih sedanjih dneh, ali ne mislimo pri vsem neprestano le enega: Kaj so storili z našo domovino?

Kaj je to, kar mi grize srce, kar me peče v dušo ves dan od zore do mraka, kar me zaskeli kakor neskončno žgoča rana, kadar se zbudim ponoči iz nemirnega sna in zastrtim plašen v gluho, nemo noč ter se zavedam s trudom in z bridkostjo, kje da sem, kaj da sem — kaj je to strašno? Ali ne vprašanje:

„Kaj so storili z našo domovino? O Jezus, kaj so storili z njo?“

(Dalje.)

rode od velikih, ki deli njih pravice na večje in manjše, prepuščajoč malim državam samo vse dolžnosti, v „Zvezi narodov“, je vsak dan ostrejša. „Zveza narodov“, mesto, da bi bila garancija za splošen in večni mir, bo prisilila svoje člane, da bodo morali imeti neki minimum armade in napram nalogam, ki jih bodo te armade imele, je očitno, da bo „Zveza narodov“ izvala le porast militarizma. Francoski general Lakron piše v „Tanu“, da se Francoska ne sme nasloniti samo na zaščito „Zveze narodov“ temveč mora imeti svojo močno armado. Zato priporoča, da se že v ljudskih šolah uči disciplina, da se v vseh šolah goji šport in vojaška vzgoja. A mi vsi znamo, kam je Nemčijo privedla taka vzgoja v zadnjih 40 letih. A čemu vsa ta militarizacija? Zato, da bodo posamezne velesile sigurne, da jih premagan sovražnik ne bo nikdar več napadel, in da vsi oni drugi manjši prijatelji in sovražniki, naj so z rešitvijo konferenc zadovoljni ali ne, ne bodo nikdar več poskusili, da premene stanje stvari, ki je bilo ustvarjeno izključno le v smislu interesov velikih sil, ki so spoznale, da brez ogromnih žrtv malih narodov ne bi bile nikdar dosegli zmage.

Dopisi.

Iz Vrhnike. Mleko prodajajo vrhniški magnatje po 2 K liter, medtem ko se dobi v okolici po kroni. Zlasti revne železničarje izkoriščajo ali jim pa sploh ne prodajajo mleka. Kaj reče k temu državno pravniki, saj je vendar maksimalna cena za liter mleka 50 vinarjev? — Govorilo se je mnogo o maščevanju nad avstrijskimi konfidenti-denuncijanti, a do danes se nihče ne zveni za bivšega avstrijskega konfidenta ogrskega nemčurja V. Oroszy-a. In koliko zla je ta napravil ljudem za časa Avstrije vedo najbolje Vrhniki. Med vojno je začel lesno trgovino in seveda ž njo obogatel. Tudi njegova žena mu je pri tem pridno pomagala, na kakšen način ve dobro gospod konfident in vsi domačini. Danes ne bomo več gledali tega človeka v Jugoslaviji, da bi se še naprej bogatil s slovenskimi groši. Jugoslovanske oblasti naj poizvedo, kakšen človek je to pravzaprav in potem naj hitro potrebno ukredujejo, da se takih gadov iznebimo, ker bo sicer razjarjeno ljudstvo samo poprijelo po uspešnih sredstvih da zginejo takšne kreature kakor kafa iz Jugoslavije. Gospodu K. pa svetujemo, da se ne pajaši s takšnimi osebami, sicer bo njegova čast zelo trpela!

Domžale. Pred kratkim smo dobili pri nas tako težko željeni sladkor. Ker imam v hiši težko bolno osebo, sem se obrnil do trgovca da mi pove, kje de bi dobil kaj več sladkorja, nakar mi je isti odgovoril, da ga imajo v Kamniku večjo množino za bolnike na razpolago. Dobil sem takoj zdravniško izpričevalo in se napotil na glavarstvo, kjer se me je kratkoma odslavilo, češ, da bolniških izkaznic ni. Kaj mi je storiti sedaj? Ali naj hodim vsak dan v dve uri oddaljeni Kamnik izpraševati prijazno gospodo na glavarstvu, če že imajo izkaznice?

Jesenice. Gledališko društvo na Jesenicah je vprizorilo v soboto 22. in v nedeljo 23. t. m. pod vodstvom g. I. Špicarja sanjsko veseligr „Niobo“. G. Špicar nam je, kakor vedno, podal vseskozi zanimiv tip. Poleg njega moramo pohvaliti g. Špicarjevo v naslovni vlogi, kakor splošno vse druge igrice, ki z veseljem in vnuem dobro napredujejo. Glavna zasluga, da se gledališko društvo na Jesenicah tako lepo razvija, gre seveda njega vodji, ki s trudom in ljubeznijo prireja pogoste, vseskozi dobro obiskane predstave.

Celje. Pod „neverjetno, a vendar resnično“ spada tudi sledeča zgodba, ki nam razsvetljuje oni tajni smrak, ki se plazi v osebi g. Burmanna et comp. okoli cinkarne v Celju. Hudiča z belcebubom izganjati, baje ni najuspešnejše in pokrižati se pred besedo boljševik, obenem pa dopuščati

na tako važnih mestih tako nezasišno gnulobo, je približno isto. Nedavno je nekdo v Slov. Nar. upravičeno ožigoslal imenovanje nemškutarskega birokrata nadv. Pirnata na velevažno mesto pri deželni vladi. Slavni vladi je menda neznan, da je ta gospod, ki je bil vedno veren Avstrijanec in je ob času razpada Avstrije služboval nekje v Nemški Avstriji — tej državi prisegel zvestobo, a kot jugoslovanski državljani bil odpuščen v Jugoslavijo. Da je g. v svoji stroki na svojem mestu, ne dvomimo, vendar pa bi bilo za vlado samo iz raznih — ne težko umljivih razlogov — marsikdaj in v tem slučaju še posebno potrebno, najprej se informirati o kakovosti človeka in potem šele nastaviti ga na odgovorno mesto. Pa to še davno ni vse, najzanimivejše je namreč sledeče: gospod komisar Burmann — zagrižen German in hujskač, ki razširja med nerazsodnimi ljudmi vsestransko nedovoljnost in boljševiške ideje. — ta gos. torej, ki je glasom naredbe Narodne vlade z dne 18. decembra 1918 že davno odpuščen in g. Pirnat sta sigurno velika prijatelja. Neumljivo bi bilo namreč sicer, da gos. Burmann za svoje brezdelno postopanje in sistematično hujskanje, še vedno dobiva, sedaj že tretji mesec popolno plačo z vsemi dokladi kot poprej. Pozvan je bil že nekam v nemško Avstrijo v službo, toda neumen bi bil, če bi šel, ko ga Jugoslavija dobro redi in kavalirsko plača (za februar je baje dobil 1200 K), ne da bi on zato le z mezinem mignil. Kaj ko bi se teje stvari posvetilo malo več pozornosti. G. Pirnat, delavci iz cinkarne vas vprašamo: plačujete vi gos. Burmanna iz lastnega žepa, ali iz državne blagajne — in potem s kakšno pravico in na čigav ukaz!? Za danes nam odgovorite na to vprašanje — prihodnjič pridemo še z drugimi dejstvi in „comp“ na dan.

Vi vsi pa, ki se prekrizavate pred boljševizmom prečitajte si dvakrat ali pa desetkrat to poročilo, pa boste videli, kdo in kako vzgajajo nezadovoljnost, ki je prvi in glavni predpogoj boljševizma. In če vam je dobrobit domovine tudi pri srcu in ne samo na jeziku, poskrbite, da se to in podobno onemogoči. — C —

Iz Celja. Vprašamo vas, gospod upravitelj uslužbencev okrožnega sodišča, kdaj se prične pometanje z železno mejo? Nahajajo se v službah še razne nemške osebe, na pr. jetniški paznik Glasner, ki niti slovensko ne zna in katerega sin služi kot častnik v nemško-avstrijski armadi. Skrajni čas je, da se odpuste takšne osebe, ker je dosti domačinov na razpolago!

Cankarjevo proslavo v Celju priredi Celjsko pevsko društvo dne 2. marca ob 3. popoldne v „Narodnem domu“. Poleg recitacij izbranih Cankarjevih odstavkov bo predaval naš znani slovstveni zgodovinar g. dr. I. Prijatelj, kustos dunajske dvorne knjižnice, o spominskih impresijah in refleksijah na Cankarja, svojega vrstnika in najožjega prijatelja. Bližnji in daljni okoličani celjski so še posebno vabljani.

Iz Maribora. V prodajalni mestne občine Maribor se še zmiraj nahaja nekaj zapisanih nemških prodajalk, katere še dobro poznamo iz prejšnjih časov. Značilno je, da so te osebe celo ljubljenske sedanjega slovenskega vodja trgovine gos. Š....., posebno pa njegove žene, in da imajo nekatere tudi večjo plačo, kakor druge, obeh jezikov zmožne slovenske moči. Kako so te „freile“ pri občinstvu priljubljene, je videl pisec teh vrstic sam, ko se je pred kratkim mudil v trgovini. Okoli slovenskih prodajalcev in prodajalk je bilo vse polno ljudi in so morali dolgo čakati predno so prišli na vrsto, medtem ko so zgoraj imenovane gospice stale brez dela. Moral je celo gosp. vodja goniti in siliti ljudi k nemškim prodajalkam in hvaliti njihovo marljivost in vse skupaj ni veliko pomagalo. Gospodje, zakaj se ne nastavijo v službo osebe, ki so zmožne obeh jezikov, drugim pa naj se odprejo vrata v nemško Avstrijo kamor jih tako vleče srce?

Sramota za Savinjsko dolino.

Po Savinjski dolini so se pričeli nemškutariji in navidezni Slovenci truditi na vso moč, da obdrže živinozdravnika Tischerja iz Celja, ki se je iz Poljaka-žida spremenil v srdeitega „Štđmarkovca“, Čudno je, da se na ta lim, ki ga kuhajo razni Lenkostni Panerji usedajo drugače zavedeni Savinjšani. V Savinjski dolini bo dovolj preskrbljeno s slovenskimi živinozdravniki in ali veste, kako so Nemci odslovili tri slovenske živinozdravnike? Eden je moral peš iz Gradca v Maribor, drugemu še sedaj ne dovolijo, da bi odpravljaj svoje prebivalstvo. Le naj se pobirajo podpisi — bodemo vsaj vedeli in objavili podpise tistih, ki so ž njimi.

„Freiwillige Feuerwehr“ v Šoštanjani nosi še vedno na svojih čeladah blesteče avstrijske grbe z nemškim napisom. Gospod načelnik je še pri zadnjem pogrebu hčere baronice H. junaško poveljeval v nemščini. Kako morejo šoštanjski Slovenci trpeti takšna izzivanja?

Slov. Bistrica. Čitalnica priredi dne 1. sušca v dvorani okrajne hranilnice zaključni plesni venček z vojaško godbo. Prireditel bo tem pomembnejša, ker se bodo iste udeležili tudi srbski in hrvaški častniki tukajšnje vojaške posadke. Dne 8. in 9. sušca t. l. pa priredi Čitalnica veliko ljudsko igro „Krivoprisežnik“. V kratkem bo začel delovati tudi slovenjebistriški „Sokol“.

Iz Guštanja. O našem župniku g. Avgust Križaju bi imeli marsikako pritožbo. Pred kratkim je bil tu pogreb nekega protestanta. K pogrebu je prišel znani Mahnert iz Maribora in naš župnik ga je povabil k sebi, dasi sicer ne vabi niti svojih katoliških stanovskih tovarišev. Tudi v cerkvi oznanja še vedno nemški, dasi v cellem Guštanju ni niti pet Nemcev in še ti ne hodijo v cerkev. Zelimo g. župniku, da bi se poboljšal!

Dnevne vesti.

Sobotna „Jugoslavija“ kot tednik. Ker prihaja vedno več prošenj in pozivov — zlasti iz delavskih in manj premožnih krogov — naj bi bila sobotna številka „Jugoslavije“ takorekoč samostojen tednik, je upravništvo sklenilo, da ugoditi tej želji, če se oglasi zadostno število naročnikov na sobotno številko „Jugoslavije“. Letna naročnina sobotne številke „Jugoslavije“ znaša K 12.—, polletna K 6.— in mesečna K 1.—.

Odhod slovenskih poslancev v Belgrad. Poverjeništvu za promet naznanja gg. poslancem, da odhaja vlak v Belgrad v sredo dne 26. febr. 1919 iz Ljubljane glavni kolodvor ob 8:25 dopoldne. V Zagreb pride vlak ob 12:41 popoldne in odhaja od tam približno ob 1. uri dalje.

Famozni stanovanjski odsek v Ljubljani. Od več strani so prišle pritožbe zoper poslovanje stanovanjskega odseka v Ljubljani. Ugotovljeno je, da so se nekaterim Nemcem, ki so jim bila stanovanja že odpovedana, na podlagi priporočilnega listka od neke strani zopet prepustila. Isti stanovanjski odsek pa je neko goriško begunko z otroci vred, katere mož je od Italijanov konfiniran, neizprosno vrgel na cesto. — Uradniku odseka za mirovno konferenco v Ljubljani je ta stanovanjski odsek tudi odpovedal stanovanje, ker tak urad baje ni nujno potreben, pač pa je po mnenju našega vladnega odseka v Ljubljani nujno potrebna eksistenca bivšega krvnika slovenske mladine Kalteneggerja, ki se še danes neženirano po Ljubljani spreha in Slovencem v pest smeje. Za konec pristavljamo še tole, da so Nemci slovenskemu davčnemu upravitelju G., ki je bil primoran službovati na gornjem Štajerskem, vse mobilije zmetali iz stanovanja na dvorišče in ga o tem lakonično obvestili. Tako delajo Nemci z našimi ljudmi, naše ljubljanske srajce pa Nemcem vse drugače povračujejo. Potem se gospoda čudi, če ljudje zabavljajo; mi se sploh čudimo, da to prenašajo. Stanovanjski odsek vodi popolnoma nesposoben

človek. V interesu stvari je nujno potrebno, da se ta posel poveri komu, ki bi napravil tukaj prepotrben red.

Koliko časa še? Koliko časa nas bo še Švaba izzival? V soboto popoldne sem se šel brt k svojemu stalnemu brvcu, pa ti sedi nemški poročnik na stolu, govori nemško skozi nos in si odpenja in zapenja plašč, da smo vsi lahko videli na petelinčkovih prsih veliko hrabrostno svetinjo s cesarjevo podobo. Marsikoga je srbela roka, da bi mu prisolil za gizdavo izzivalnost zaušnico, ki ga bi pekla, da bi pomnil. Le mirnosti in razsodnosti nekaterih gostov je pripisovati, da se je napet položaj mirno rešil, toda taki nemški zgagi svetujemo, naj se ne kaže več na cesti v svoji uniformi in naše vojaštvo se opozarja, da napravi enkrat pošten red s takimi izzivači. Sploh se je treba vprašati, kaj take srake delajo v Ljubljani? Sramota za naše oficirje, če puste, da se petelinči tuj, sovraženi hajlovec nemoteno po mestu v svoji uniformi. Fantje na vasi bi ga vtaknili v vaško korito, v mestu mu najbrž salutirajo. Več ponosa in več pozornosti na take skrivne bacile, da se ne zgode za hrbtom neprijetne stvari!

Ameriški obisk na Gorenjskem. Včeraj ob peti uri pop. je došel v avtomobilu na Jesenice angleški polkovnik generalnega štaba Backer, da se informira o tamošnjih prehranjevalnih razmerah. Pogovora so se udeležili gg. dr. Pavliček, nadzornik dež. vlade za vsa podjetja kranjske industrijske družbe, dr. Kogoj, okr. zdravnik, župnik Kastelic, jeseniški postajni častnik, zastopnik jeseniškega postajnega načelstva, kakor tudi zastopniki konzumnih organizacij. — Polkovnik Backer je z zanimanjem poslušal govore pri razpravi ter obljubil pomoč.

Kakor na gnojišču, tak smrad vlada po Ljubljani vsled slabega plina. Že davno niso bile očiščene ulice, tako, da se bo treba prav kmalu voziti po ljubljanskih ulicah s čolni, kakor nam to kaže zadnja številka „Kurenta“. Te zanikrnosti, ki mora na vsak način povzročiti kužne bolezni, ker je zrak prenapolnjen z raznimi strupenimi plini in bacili, se ne more na noben način opravičiti. V interesu ljudskega zdravja moramo zato zahtevati odločno in energično, da se očisti blato iz ljubljanskih ulic!

Gospodarska autonomija: Kako razumejo Hrvatje naše bratstvo, spričuje tudi dejstvo, da „konfinirajo“ v Bujbncarjih ves živež, kar ga kdo prinese s seboj iz Hrvatske. Slovensko ljudstvo prosi javnega pojasnila, ali se to godi na kak ukaz, ali pa je le posledica „gosp. autonomije“ na Hrvatskem.

Zloraba pomanjkanja stanovanj. Gdč. Zeschko stanujoča na Erjavčevi cesti 14/l, bi rada oddala eno meblovano sobo z uporabo kuhinje in še drugo meblovano sobo. Ker poštenim potom ne more oddati, zato inserira. Na podlagi takšnega inserata sem šel, nepoznavajoč razmere, že ob osmih zjutraj k njej, v nadi, da me pač nihče ne prehit. K sreči sem bil prvi. Gospodično sem našel še v postelji, zato sem moral priti še enkrat ob enajstih. Pogledal sem si sobo in kuhinjo in se na tihem veselil, da sem prvi. Toda moje veselje je trajalo komaj trideset sekund. Povprašam za ceno. Gdčna pove, a meni se sapa zapre. Za prav priprosto meblovano sobo, kjer naj imam še svoje posteljno perilo, in uporabo kuhinje, zahteva ta ženska 200 kron mesečne najemnine. Za samo sobo pa 140 kron. To je pa že odveč. Vrh vsega je imenovana trda Nemka, ki si je svoje premoženje pridobila s tem, da je izsesavala naš narod. Ta slučaj brezprimernega oderuštva sem obenem naznanil poverjeništvu za socijalno skrbstvo in mislim, da ne brezuspešno. Če kdo; potem spada gotovo gdč. Zeschkova na zatožno klop radi navijanja cen in oderuštva.

Zločinsko hujskanje ljudstva. Knjigotržec Janko Dijak v Sisku piše „Hrvat“: K meni prihajajo v knjigar-no seljski Hrvati, ki zahtevajo nove koledarje. Vprašam jih zakaj, ko so letošnji koledar že kupili. „I, sedaj je

prišel novi koledar, ki so ga nam naredili Srbi, pa treba da vemo, kako pridejo prazniki. Dosti se piše in tudi precej čita, da so Srbi uvedli svoj koledar po našem, a ne našega po srbskem, a ipak ljudje, zapeljani z zločinskimi hujskanjem, verujejo, da so Srbi usilili Hrvatoma svoj koledar. Zato priporočamo gg. duhovnikom, ki tega do danes še niso pojasnili vernikom, da jim to pojasnijo, da ne bo nevedno ljudstvo mislilo, da so Srbi nam usilili svoj koledar. Srbi so oni, ki morajo kupiti nove koledarje, a ne Hrvati, ker njih prazniki prihajajo enako z našimi.

Nas Korošce boli, če poroča Lj. k. u., da so Nemci med Arlsdorfom in Neudensteinom napadli Velikovec. Če že res ne vedo za slovensko Orličjo vas (Arlsdorf) in za Črni grad (Neudenstein), naj pokliče Lj. k. u. kakega koroškega Slovenca, da mu ta pove slovensko ime. — Preveč komodnosti na gotovih mestih — kakor se nam zdi!

Hujškači. Splošno je znano, da je na deželi še nekaj Šusteršičevih pristašev, posebno med župniki, ki hujskajo ljudstvo proti državi in dinastiji. Pred nekaj dnevi je prišla iz Žirov k deželnemu predsedniku deputacija vseh treh strank, ki je zahtevala odstranitev župnika. Kaj je ta deputacija opravila, nam ni znano. Znano pa nam je, da se na predsedstvu taka stvar rada izgubi ali potlači. Vendar pa ta metoda ne bo držala dolgo. Ljudska volja si bo dala duška na drug način. Znani so nam pa še drugi konkretni slučaj. V Svetem Križu na Dolenjskem župnik hujška ljudstvo zoper državo in dinastijo, trikrat je hujskal celo javno razpriznico. Orožništvo je stvar ovadilo v Ljubljano. Ali bo ta stvar tudi zapala? Bomo poskrbeli, da se ne bo kar potlačila. Hujška tudi župnik v Št. Jerneju in Kopanju, kamor zahaja znani Laschan, pri katerem imajo Nemci tajne sestanke. To je tisti Laschan, ki je bil baje zopet sprejet v narodno službovanje. Župnik v Kopanju se javno baha, da se njemu tako ne more do živga. To pa niso prazne besede, ampak za to so na razpolago priče. Vlado resno svarimo, naj se čuva, da je ne odnese vihar ljudske nevolje.

Zabavljači. Ne vemo, če je kje toliko zabavljačev kakor pri nas. Vse, kar je naše, je za nič. Zadnjič sem sedel v kavarni, neka dama je ogledovala „Jugoslavijo“ od vseh strani, nazadnje jo je odložila in je rekla sosedu: „Ah, saj to je gotovo revolveržurnal.“ In je vzela „Grazer Tagblatt“ v roke in ga je z vso svestjo čitala. Seveda „Grazer Tagblatt“ je nemški in izhaja v Gradcu. „Jugoslavija“ pa je — slovenski dnevnik. Drugič sem sedel v gostilni. Neki gospod je pregledoval „Kurenta“. Seveda ga je odložil, češ — saj Slovenci nimamo dovtipa. Ko ga je čital njegov sosed, ga je vprašal, ali naj ga segače, da se bo smejal. Mož je mislil, da dela dovtype. Mi pa vemo, da je neki Francoz v Zagrebu primerjal humoristične liste jugoslovanske in je priznal, da je „Kurent“ najboljši.

Iz ljudi se norčuje neka tvrdka v Ljubljani na Francovem nabrežju, ki inserira v ljubljanskem časopisju, da prodaja „na drobno in na debelo, po zelo nizkih cenah, dobri in točni postrežbi“ raznovrstno manufakturno blago, v resnici pa se norčuje iz ljudi, ki bi radi kaj kupili, češ: prodajamo samo na debelo, pridite jutri itd. Na ta način dobijo v roke blago samo trgovci, ki ga potem prodajajo za visoke cene na drobno. Opozarjamo merodajno oblast na take neresnične inserate, za katerimi se večkrat skriva veriženje itd.

Podržavljenje deželnih uslužbencev. Vsem deželnim uslužbencem se prizna značaj državnih uslužbencev; za dobo, dokler se ne uvrste v že obstoječe štatute drž. uradnikov, velja zanje še nadalje službena pragmatika za uradnike, pisarniške oficijante in sluge dež. odbora in zavodov, ki so bili doslej v neposredni dež. upravi.

Za uradnike, ki morajo živeti ločeno od svoje družine. Vsled izpremenjenih državnih razmer je došlo

v Slovenijo mnogo uradnikov, ki so doslej službovali v tujini, zlasti na Dunaju in v Gradcu; ker je bilo treba zasedeti mnogo uradniških mest v obmejnih krajih s Slovenci, so se tudi uradniki zlasti s Kranjskega zelo premeščali na Štajersko, deloma tudi na Koroško. Mnogo teh uradnikov se pri sedanjih stanovanjski bedi ni moglo preseliti s svojo rodbino, s čimer se jim je življenje silno podražilo. Dež. vlada jim je določila primerne prispevke k plači za dobo treh mesecev po nastopu službe na novem službenem mestu. Ta doba se je z naredbo štev. 349 z dne 27. januarja 1919. (Ur. l. L.) razširila do konca marca 1919. Ker se stanovanjske razmere še niso nič izboljšale, se bodo plačevali ti prispevki še nadalje do konca avgusta 1919 vsem uslužbencem, ki si brez lastne krivde še niso mogli ustanoviti svojega gospodinjstva. — Z naredbo štev. 349 se je dovolil takim uslužbencem tudi mesečni prispevek stanarini za februar in marec 1919. Ta stanarinski prispevek se izplača za imenovana dva meseca tudi repatriiranim ali v domovini službeno premeščenim učiteljem.

Zmotili so se vsi, ki so mislili, da se ne bomo smejali ta predpust. Že v par dneh izide 3. števil „Kurenta“.

Odkrit umor v Višnji gori. Ko sta šla v soboto dva domačina po opravku v oddaljen gozd, sta zagledala ob potu, da štrlijo iz zmečkane zemlje — lasje. Ko sta začela kopati, sta spoznala, da je zakopano človeško truplo, ki je bilo skoro že popolnoma strohnelo, le glave so se še držali lasje in tudi žensko perilo se je dalo spoznati. V ušesih so ostali uhani, po katerih se je posrečilo dognati identičnost umorjenca. Bila je gospa Marija Fatur, posesinica iz Višnje gore, katero so pogrešali od 13. nov. 1918, češ, da se je odpeljala v Gradec, kjer misli kupiti hišo in se tam nastaniti. Komisija je dognala, da je bila rajnica ubita s topim orodjem, bodisi s kladivom ali sekuro. Osumljence umora, nečakinja Ano in njenega moža trgovca A. Ferenčaka so zaprli, katera vendar vsako krivdo zanikata. Hišna preiskava pa je našla pri njih v podstrešju skrite in v gnoj zakopane krvave cunje. Preiskava se še nadaljuje.

Sprememba voznega reda. S 25. svečanom se na črti Ljubljana—Zagreb spremeni vozni red kakor sledi: Namesto dosedanjega jutranjega osebnega vlaka št. 40—508 bo vozil vlak 36 c — 512, odhod iz Ljubljane ob 8. uri 25 min. zjutraj, prihod v Zagreb ob 12. uri 41 min. popoldne. Namesto osebnega vlaka 509 — 43 bo vozil vlak št. 511 — 45, odhod iz Zagreba ob 6. uri 5 min. zvečer, prihod v Ljubljano ob 10. uri 58 min. zvečer. — Z istim dnem se na progi Ljubljana—Maribor opusti vlak št. 30 (odhod iz Ljubljane ob 7 uri zjutraj) in bo vozil osebni vlak št. 36, odhod iz Ljubljane ob 4. uri 43 min. zjutraj, prihod v Maribor gl. kol. ob 9. uri 11 min. predpoldne. Z istim dnem se na progi Maribor—Pragersko—Čakovac odpravi osebni vlak št. 228 a — 228 in bo mesto tega vozil osebni vlak št. 228 b, odhod iz Čakovca ob 2. uri 20 min. popoldne, prihod v Maribor ob 5. uri 32 min. popoldne. Ta vlak dobi tako na Pragerskem zvezo k vlaku št. 39 na jug (prihod v Ljubljano ob 8. uri 24 min. zvečer.) — Tovorna vlaka št. 813 in 866 prevajata od istega dne med Ponikvo in Celjem potnike in posredujejo osebni promet med Rogatcem—Ponikvo—Celjem. Vlak št. 813, odhaja iz Ponikve ob 6. uri 48 min. zjutraj in prihaja v Celje ob 7. uri 20 min. zjutraj; vlak št. 866 odhaja iz Celja ob 2. uri 50 min. popoldne prihaja v Ponikvo ob 3. uri 33 min. popoldne. — Ostali vozni red ostane neizpremenjen.

Mnogo oseb iz Slovenije se obrača na različna oblastva v Belgradu, odnosno Srbiji z nekolikovanimi prošnjami. Po pristojbinskem zakonu, ki velja za Srbijo, se prošnje in pisma, za katere ni plačana pristojbina, ne rešujejo, ampak se devljejo nerešene v arhiv. Da se prosilci izognejo neprijetnostim, ker ne dobe rešitve za

vložene prošnje, za katere ni bila plačana pristojbina, se opozarja, da je treba plačati za prošnje in vloge, katere se pošiljajo iz Slovenije v Srbijo, pristojbina po takaj veljavnem zakonu. Vsako vlogo in prošnjo je treba najprej predložiti najbližjemu davčnemu uradu, ki potrdi s podpisom pooblaščenega uradnika in uradnim pečatom, da je pristojbina zadostno plačana, oziroma da je vloga pristojbine prosta. Le tako opremljene vloge se smejo pošiljati uradom v Srbiji.

Obupen položaj slov. veterinarjev. V slovenski javnosti se v zadnjem času mnogo razpravlja o usodi slovenskih visokošolcev, katerim je vzel nemški teror možnost nadaljevanja svojih študij v Nemški Avstriji. Od vseh teh visokošolcev so pa gotovo najhuje prizadeti ravno slovenski veterinarji, prvič ker so isti že od 5. decembra 1918 izključeni iz dunajske živinozdr. vis. šole na kateri se je pozneje določil „numerus clausus“ po katerem se morejo inskribirati le državljani Nem. Avstrije in potem Nemci sploh, tako da Slovenci, oz. Jugoslovani sploh na tej šoli ne pridejo v poštev, tudi če bi se v poletnem tečaju anuliral bojkot proti Jugoslovanom. Medtem ko najdejo visokošolci drugih strok vendar zavetja pri sosednjih slovanskih državah, veterinarji starejših letnikov tudi te možnosti nimajo, ker so Čehi do sedaj odprli provizorično le prvi in tretji tečaj, Lwovska živinozdravniška vis. šola je pa demolirana in zaprta. To pojasnilo naj zadostuje, da vzamejo merodajni faktorji nemudoma položaj slovenskih veterinarjev v pretres in čimprej ukrenejo vse potrebne korake, da se tudi veterinarjem starejših letnikov omogoči nadaljevanje in izvršitev svojih študij. — Slovenski veterinar.

Begunec je izgubil na hodniku pred posredovalnico za begunce listnico s približno 300 K denarja ter vojnimi osebnimi listnicami. Posredovalni urad za begunce prosi, da oni, ki je listnico dobil, isto takoj vrne na „Posredovalnem uradu“, Dunajska cesta 33/1.

V sirotišnici begunskega taborišča v Strnišču pri Ptujju je šest 14—15 letnih dečkov, ki se žele posvetiti: eden mizarški obrti, eden ključavničarski obrti, eden krojaški ali brivski obrti, dva trgovini z jestvinami ali z drugimi predmeti, eden bi žele priti v opekarno ali slično tovarno. Delodajalci, ki bi bili pripravljeni sprejeti označene dečke v svojo obrt, oziroma trgovino, naj se javijo na naslov: „Predstojništvo uprave begunskega taborišča v Strnišču pri Ptujju.“ Kdor prevzame dečke, jim bo moral dati stanovanje in hrano ter prevzeti bo moral jamstvo za njih dobro vzgojo.

Društvene vesti.

Društvo slov. vpadabljaljočih umetnikov. Odbor za tekoče leto: preds. Vesel Ferdo, podpreds. Sternern Al., tajnik Smrekar H., tajn. nam. Vavpotič I., blagajnik Sever A., blag. nam. Kumbič F., arhivar Gaspari M., arhivar. nam. Podrekar F. — Umetn. komisija (razsodišče v umetnostnih zadevah): prof. Franke I., Vesel Ferdo, Sternern M., Vavpotič T., Smrekar H., Gaspari M., Dolinar Al. — Preglednika računov: Birolla Gvidon, Koželj Makso.

Uradniki in uradnice denarnih zavodov se vabijo na sestanek, ki se vrši v torek 25. februarja t. l. ob pol 8. uri zvečer v verandah hotela Union (tik velike dvorane).

Francosko-slovenska organizacija. V ponedeljek, dne 24. t. m. se je pričel pouk v francoskem jeziku in sicer na I. državni gimnaziji. Na društvenih izkaznicah so razvidni dnevi in ure vsakega člana. Na izkaznici določenega dne in tam določene ure naj pride vsak član v I. državno gimnazijo. Knjig ni treba — vsakdo naj prinese seboj zvezek in svinčnik. Kdor se ni dvignil društvene izkaznice, naj pride takoj ponjo v društveno pisarno, Narodni dom, I. nadstr.

Gospodarstvo.

Ilirska banka v Ljubljani. Ta zavod, ki se do sedaj vsled svojega političnega značaja ni mogel uspešno razviti, je danes popolnoma reorganiziran. Iz banke je izstopila grupa bivšega glavarja dr. Šusteršiča in prepustila vodstvo zavoda zastopnikom naše industrije in trgovine. Temu novemu vodstvu se je posrečilo stopiti v ožje stike s hrvatsko-srbskim kapitalom in

skleniti interesno skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu. Na ta način se je omenjeni zavod zasigural kooperacijo dveh zavodov, ki uživata danes v trgovskih in industrijskih krogih Zagreba največji ugled in zaupanje in ki bosta po svoji finančni moči, to po izkušnjah, ki jih imata zlasti na industrijskem polju, omogočila, da tudi Ilirska banka uspešno sodeluje pri preporodu domače trgovine, obrti in industrije.

Kaj bo z vojnimi posojili? Na milijarde kron je podpisalo ljudstvo v naši državi vojna posojila. Danes še nihče ne ve, kako stališče zavzema naša vlada nasproti tem obveznostim stare avstrijske države. Lehkomišljeni ljudje svetujejo vladi, naj bi se vojna posojila kratkoma ne priznala, torej razveljavila. Taka rešitev tega perečega finančnega vprašanja je zelo komodna, žal pa da bi bila ob enem za naše narodno gospodarstvo katastrofalna. Pomisliti je treba, da so podpisovali vojna posojila le v manjši meri bogatini, katerim bi izguba celoga ali delnega vojnega posojila navsezadnje veliko ne prizadajala, v večji meri pa je naložilo v vojna posojila svoje zadnje prihranke naše kmetstvo, ljudstvo, naš srednji stan, delavstvo in celo šolski otroci. Naložile pa so v vojna posojila velik del svojega imetja trgovske zbornice, bolniške blagajne, popilarna sodišča, penzijski fondi itd. Premoženje vseh teh skupin in slojev bi bilo vsled delnega ali celotnega uničenja vojnih posojil strto in dosledno uničenih na stotisoče eksistenc našega naroda. Naši denarni zavodi, mali in veliki, so investirali velikanske svote v vojna posojila in gotovo ne pretiravamo, če trdimo, da bi marsikatera hranilnica in posojilnica v slučaju devalvacije ali celo uničenja vojnih posojil morala proglasiti bankrot, vsled česar bi izgubili vlagatelji del svojih hranilnih vlog, vled česar bi bilo gospodarsko uničenje ogromno število srednjih in malih eksistenc vseh slojev seveda tudi takih, ki niso podpisali nikdar kakega vojnega posojila. Iz tega sledi, da je vojno posojilo del našega narodnega premoženja in da je v neizpodbitni zvezi z vrednostjo denarja. Denimo slučaj, da bi radi tega ta ali ona posojilnica postala insolventna, bi naše ljudstvo izgubilo zaupanje do denarnih zavodov in drugih institucij, ki so neobhodno potrebne za razvoj zdravega gospodarstva. Uničenje stotisočev eksistenc pa bi odprlo na stežaj vrata oni nevarnosti, ki grozi danes sosednjim državam to je — buljševizmu. Problem vojnih posojil je tako izredne važnosti za naše gospodarstvo, da moramo odločno zahtevati, naj se pri asanaciji financ naše države ne prizadenejo v prvi vrsti te obveznice, temveč naj se skuša vporabiti za asanacijo istih pred vsem vojne dobičke, tekem vojne od vojnih dobičkarjev z lahkoto pridobljene vrednosti in druge vire. Vojna posojila naj bodo pa prizadeta enakomerno s kontribucijami iz drugih naslovov. Nikakor pa ne moremo odobravati izjave nekega slovenskega politika, ki se je baje v neki priliki izrazil, da so obligacijami vojnega posojila lahko sedaj klosete tapciramo. Ker se zelo bojimo, da bi to mnenje obveljalo tudi pri naši vladi, smatramo za nujno potrebno, da se skliče javen shod, ki naj se jasno izreče za varstvo v vojnih posojilih naloženega ljudskega premoženja. Inicijativo za to imajo dolžnost prevzeti pred vsem naši denarni zavodi kot čuvarji denarnih vlog naših vlagateljev, ter reprezentanti našega ljudstva. Smo v demokratični državi, zato moramo sami nastopiti, ščititi naše koristi in vplivati na vlado, kako in kaj naj okrene tudi v tem važnem vprašanju, ki sega globoko v naše gospodarstvo. Ne smemo pa čakati, da se o tem določi pri zeleni mizi vlade, ne da bi se čulo poprej naše mnenje in naše zahteve.

Obrestna mera. Češke banke so znižale obrestno mero na samo pol odstotka za vloge. Češka poštna hranilnica pa sploh nič ne obrestuje vlog in tudi jugoslovanska jih ne bo.

Drobne vesti.

Bavarska je proglašena za republiko svetov, ki je pa nemška država ne bo priznala. — V Gradcu je umrl general baron Trollmann, ki je svoječasno „zavzel“ Lovčen. — Pri izgreduh, ki so jih vprizorili te dni graški komunisti, je bilo 5 oseb usmrčenih, 8 pa težko ranjenih. Vodjo komunistov Marescha so aretirali. — Clemenceau je že toliko okreval, da bo lahko že v kratkem zopet pričel svoje delovanje. — Tudi na Badenskem skušajo neodvisni socialisti s pomočjo nove revolucije uvesti diktaturo delavskih in vojaških svetov in ustanoviti republiko svetov, ki naj se priključi bavarski republiki. Radi izgrediv je priglasila časna vlada obsedno stanje. — Na Španskem je stavka v elektrarnah. Listi ne izhajajo. Romanoues je zagrozil, da odstopi, ako ne prenehajo nemiri. — Poljski ministrski predsednik Paderewski je demisijoniral, a Pilsudski ni sprejel ostavke. — Na kolodvoru v Doesu na Ogrskem sta eksplodirala dva vagona z ekrazitom. 30 oseb je bilo ubitih, 80 težko ranjenih.

Narodno gledališče.

Dramsko gledališče:
V torek 25. februarja ob 3. polpoldne dijaška predstava „Veseli dan“.
V sredo 26. februarja ob pol 8. zvečer „Voznik Henschel“. Abon. C 32.
V četrtek ostane gledališče zaprto.
V petek 28. februarja ob pol 8. zvečer „Voznik Henschel“. Abon. A 32.

Operno gledališče:
V torek 25. februarja ob pol 8. zvečer „Mamzelle Nitouche“. Abon. C 31.
V sredo 26. februarja ob pol 8. zvečer „Manon“. Abon. B 32.
V četrtek 27. februarja ob pol 8. zvečer „Laterna“. Izven abonon.
V petek 28. februarja ostane gledališče zaprto.

V soboto 1. marca ob pol 8. zvečer „Manon“. Abon. C 33.
V nedeljo 2. marca ob pol 8. zvečer „Prodana nevesta“. Izven. abonon.

Umetnost. K dopisu g. Strniša pripomnim, da me medsebojno razmerje gledaliških igralcev ne zanima. Priznam pa, kot navaden poznavalec gled. razmer, velike zasluge g. Nučiča, ki jih ima ne le za našo dramo temveč za slov. narodno gledališče sploh. Brez njega bi sploh ne bilo mogoče pričeti. On se je trudil, in v veliki meri je njegova zasluga, da se je naše narodno gledališče povzpelo na tak nivo, kakor je danes in kakor je sploh bilo mogoče pri težavnih razmerah, ko smo gradili vse takorekoč iz novega. Vzgojevalna pa je opera tudi in napačno je mnenje g. Str., da je samo drama vzgojevalna. Opera nam je za kulturo baš tako potrebna kakor drama. In ker nimamo za opero dovolj lastnih moči, moramo biti češkim umetnikom le hvaležni, da so nam priskočili na pomoč. Krivično je torej in netaktno nazivati neslovenske umetnike za „tujce“, četudi se navaja beseda „tujci“ med blažujimi ušesmi. Na našo letošnjo opero smo pa lahko ponosni, saj jo posejajo ne le Slovenci, temveč tudi ljubljanski Nemci in celo razvajeni Zagrebčani in sodba vseh je, da je opera v Ljubljani prvovrstna. Sodelujemo vsi v Procvit slovenske kulture, saj je ona del splošne slovanske kulture!

A. P.

Kulturen pregled.

Sinfonična orkestra vojaške godbe iz Maribora, dne 22. in 23. t. m. v veliki dvorani „Uniona“ sta pokazala ljubljanskemu občinstvu vso moč in ves napredek slovenskega orkestra izza predvojne dobe. Orkester je čast in ponos generala Maistra, ki kot slovenski kulturni delavec razume gojiti pravo umetnost tudi „inter arma“. Kapelnik Ferdo Herzog je mož na svojem mestu, zato mu je občinstvo, ki je napolnilo oba večera dvorano, prirejalo zaslužene ovacije. Pozamezne točke programa, ki so bile izvedene

točno po muzikaličnih predpisih, pišejo o veliki, toda neprisliljeni disciplini orkestra. Skladatelj koncertne overture „Jugoslavija“, Jan Pešta, že znan goriškim Slovincem, je žel navdušeno priznanje občinstva, ki se ni šlišalo podobne koncertne točke na slovenskem programu. Odkrito priznanje je zaslužil tudi skladatelj I. Beran za svoji legendi. Oba koncerta je posetil general Maister z drugimi odličnimi osebami. Občinstvo je biredilo oba večera našemu velikemu generalu dolgo trajne, iz srca prihajajoče ovacije. Glasbeni Matici častitamo tudi na uspehih teh koncertov in želimo, da povabi še večkrat naš prvi slovenski vojaški orkester v belo Ljubljano. X. Y.

Francoska literarna konferenca v Zagrebu. Po posredovanju Društva hrvatskih književnikov se vrši te dni v Zagrebu literarna konferenca francoskih oficirjev — književnikov.

Knjige Hrvatske Matice, III. ratno kolo, so došle in se dobe pri poverjeniku na magistratu vsak dan dopoldne.

Zadnje vesti.

Dr. Brejc in dr. Žerjav odpotovala iz Belgrada.

Belgrad, 24. februarja. (Izv. p.) Dr. Brejc in dr. Žerjav sta zvečer odpotovala od tu. Jutri dospeta v Zagreb, kjer ostaneta en dan, nakar se vrmeta v Ljubljano.

Predlogi za vzpostavitev reda na Koroškem.

Ljubljanski kor. urad poroča: Begunski odbor je sklenil, predložiti mirovni konferenci v Parizu nastopno prošnjo: 1. Odstranitev nemških boljševiskih čet z vsega etnografskega jugoslovanskega ozemlja na Koroškem, da se preprečijo nadaljne nasilnosti in zavaruje vrnitev 309 ubogih beguncev, kakor tudi prevzete vse uprave po jugoslovanski državi. 2. Določitev nevtralnega pasu zahodno in severno od Podkloštra, severno od Pliberka, Beljaka, Trga, Št. Vida, Djekš in Št. Pavla. 3. Razoroženje nemških tolpe pod nadzorstvom entitinskih komisarjev, da se obvaruje nadaljne razširjenosti boljševiskega rogoviljenja na Koroškem, oziroma zasedba vse Koroške po srbskih ali francoskih četah. 4. Poravnava škode, ki so jo povzročile nemške tolpe jugoslovanskemu prebivalstvu na Koroškem po povzročiteljih in vseh onih, ki so za to škodo odgovorni.

Za slovensko šolstvo v Mariboru.

Maribor, 24. februarja. (Lj. k. u.) Na včerajšnjem posvetovanju slovenskih šolnikov in politikov je bilo sklenjeno, predlagati delžni vladi v Ljubljani, naj se odpuste vsi nemški nadučitelji ljudskih in meščanskih šol in odstavijo vsi učitelji in učiteljice, ki so agitirali proti Jugoslaviji.

Krvavi napadi na Slovence v mariborskem okraju.

Maribor, 24. februarja. (Lj. k. u.) Včeraj so Nemci v več krajih uprizorili krvave napade na Slovence. V Ščavnici je imel združni revizor Pušenjak shod. Na povratku s shoda so ga Nemci napadli. Oddali so nanj pet strelcev, ne da bi ga zadeli. — Večji krvavi dogodki so se vršili v Hočah, kjer so slovenski dijaki uprizorili gledališko predstavo. Nemci so se že ves teden pripravljali na napad. Med večerni predstavo so prišli v gostilno pri Frangešu, kjer je bilo zbranih več slovenskih vojakov in dijakov. Pričeli so izzivati s „Heil und Sieg“. Izzvali so prepir, nakar so prešli v dejanski napad. Medtem, ko so ugasli luči, se je začelo streljanje. Slovenci so napadalce zapodili v beg. Posrečilo se je izslediti šest napadalcev, med njimi: dva brata Kovačiča, Rečnika, kurjača juž. žel. Berdnika, Pfeiferja in Wieserja. Tudi v Teznu pri Mariboru so Nemci v neki gostilni napadli naše vojaštvo. Težko ranjena sta bila dva vojaka tukajšnjega topniškega polka.

Vprašanje Banata za nas ugodno rešeno.

Belgrad, 25. februarja. (Izv. por.) Iz Pariza se poroča, da je vprašanje

Banata rešeno ugodno za Jugoslavijo. Podrobnosti še niso znane.

Komanda dravske divizije oblasti javlja: Vsled poročil, da se na progi Zagreb—Zemun pripravila stavka železniškega osebja, je minister za vojno in mornarico odredil, da spadajo od 19. februarja 1919 vsi železniški uslužbenci na vojnem teritoriju pod vojna sodišča za štrajk, ki se bo smatral kot upor v vojski.

Na Rumunskem grozi revolucija. Kralj ranjen, kraljica zbežala v Fogaras.

Budimpešta, 24. febr. (Lj. k. u.) Ogrski kor. urad poroča iz Arada: Glasom poročil, došlih iz Bukarešte, vlada tamkaj veliko razburjenje. Boje se socialistične revolucije. Kraljica je pobegnila v Fogaras. Na rumunskega kralja so streljali. Glasom ene vesti je bil kralj ranjen v obrazu, glasom druge na roki. Erdeljsko je izza 14 dni odrezano od Rumunske. Samo enkrat na teden vozi ekspresni vlak, katerega se pa smejo posluževati samo francoski častniki.

Aprovizacija.

Meso na rdeče izkaznice B se bo delilo v cerkvi sv. Jožefa v sredo 26. t. m. polpoldne od 1. do pol 2. štev. 1 do 200, od pol 2. do 2. štev. 201 do 400, od 2. do pol 3. štev. 401 do 600, od pol 3. do 3. štev. 601 do 800, od 3. do pol 4. štev. 801 do 1000, od pol 4. do 4. štev. 1001 do 1200, od 4. do pol 5. štev. 1201 do 1400, od pol 5. do 5. štev. 1401 do 1600. — V četrtek 27. t. m. dopoldne od pol 8. do 8. štev. 1601 do 1800, od 8. do pol 9. štev. 1801 do 2000, od pol 9. do 9. štev. 2001 do 2200, od 9. do pol 10. štev. 2201 do 2400, od pol 10. do 10. štev. 2401. do konca.

Amerikanski sladkor in kavino primes za I. in II. okraj dobe stranke na izkaznice za krompir pri Mühleisnu na Duuajski cesti za osebo po pol kilograma sladkorja in čert kilograma kavine primesi. Stranke I. okraja v sredo 26. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 200, od 9. do 10. štev. 201 do 400, od 10. do 11. štev. 401 do 500, od 2. do 3. štev. 601 do 800, od 3. do 4. štev. 801 do 1000, od 4. do 5. štev. 1001 do konca. — V četrtek 27. t. m. za stranke II. okraja: dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 160, od 9. do 10. štev. 161 do 320, od 10. do 11. štev. 321 do 480, od 2. do 3. štev. 481 do 640, od 3. do 4. štev. 641 do 800, od 4. do 5. štev. 801 do 960. V petek 28. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 961 do 1120, od 9. do 10. štev. 1121 do 1280, od 10. do 11. štev. 1281 do 1440, od 2. do 3. štev. 1441 do 1600, od 3. do 4. štev. 1601 do 1760, od 4. do 5. štev. 1761 do konca.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Poslano.

Na „Javen poziv“ profsorskega zbora kranjske gimnazije v št. 43 „Jugoslavije“, odgovoriti mi je sledeče:

Dopis priobčen v št. 37 „Jugoslavije“ nikakor ne vsebuje trditve, da so se gotovi dijaki in profesorji naravnost zatekli k policiji in tam denuncirali nekatere dijake zaradi srbofilstva, pač pa pravim, da je ljubljanska policija o stvari zvedela iz dijaških in profsorskih krogov, kar je vendar vse kaj drugega kot to, kar „javen poziv“ podtika mojemu dopisu. Če bi bili gotovi dijaki in profesorji, kar so vedeli ali slišali o stvari, za se obdržali, ne pa, kar je po razpravah dokazano, več ali manj skrivnostno spravljali v svet, bi zadeva gotovo ne bila prišla do ušes konfidentov, ki so informovali policijsko ravateljstvo. To pa piše na okrajno glavarstvo dobesedno: „Es wird h. a. konfidenziell angezeigt, dass . . . . . Es sind dies die Schüler . . . . .“

Ueber den Vorfall sollen näheres einige Mitglieder des Lehrkörpers wissen, darunter der Suplent M. . . . .“

Sedaj vprašam: Je-li zakrivilo denunciacijo okrajno glavarstvo? kdo so tisti viri iz kojih je črpala policija, ali da rabim besede svoje izjave, kdo so tisti krogi, od katerih je zvedela o stvari policija?

Zame, ki sem se moral zateči v javnost, ker sem bil javno obdolžen

* Uredništvo ne prevzame za „Poslana“ nobene odgovornosti.

denunciacije, je s tem javna razprava zadeve končana.

Kdor se zanima za podrobnosti te afere, zlasti tudi za imena prizadetih dijakov in profesorjev, naj vpo-gleda sodne spise Vr XI 863/14 pri deželnem sodišču v Ljubljani, odnosno tudi zadevne spise predsedništva prejšnjega c. kr. deželnega šolskega sveta, ki je stvar tudi samo zasledovalo in izpolnjevalo poizvedbe okrajnega glavarstva.

Kranj, 18. februarja 1919.

Schitnik, okrajni glavar.

Bonbone vsake vrste po zmernih cenah dobavlja redno tvrdka Fran Medica, Ljubljana, Tržaška cesta 4. Postrežba točna in solidna. 30—22

Čebule nad 1000 kg, se proda po zmerni ceni. Vprašanja na Franc Cerar, Stob-Domžale. 468 10—8

Karbidne svetiljke in karbid razpošilja točno na drobno in debelo tvrdka Martin Sučenc v Konjicah na Stajerskem. 438 20—11

Mladec, učen brijačkom poslu, traži bri-sene slame. jackson obrtnika, makar bilo u kojem većem mestu, koji bi ga oslobodijo za tri meseca. Plača dotičnome obrtniku 200 kruna mesečno. Stan i kosto po dogovoru. Naslov pod šifro „Brijač“ na upravo novin. 532 10—6

Proda se večja množina pšenične in ov-sene slame. Ponudbe z navedbo cene na upravništvo „Jugoslavije“ pod geslom „Slama 1000“. 540 3—3

Duhovnik-begunec išče službe v pisarni ali drugje. Ponudbe na upravništvo pod „Začasno“. 543 5—5

Vino iz Hrvatskega Zagorja, toletno, okoli 500 hektov in više, na malo in veliko, prodaju takoj po umerjenih cenah Ciglas & Komp., trgovina vina. Gornja Stubica, Hrvat-sko Zagorje. 562

Kompletna naprava za hladilnik (Kühl-anlage), se kupi za prostor 7x8 in 6 in stroj, ki napravi na-enkrat 200 kg ledu. Za hladilnik se rabi približno 30 metrov cevi. Ponudbe sprejme Jakob Baraga, založnik piva, Bled. 566 3—3

Krepkega dečka, kateri ima veselje do obrti, sprejme takoj v uk F. Primožič, Tr-novski pristan 4, Ljubljana. 586 2—2

Zidarski polir se išče kot dijažabnik za večje stavbeno podjetje ev. tudi brez kapitala. Ponudbe pod „Dru-žabnik“, na I. Jugoslov. anončni in informačni zavod Beseljak & Rožanc, Ljubljana, Fran-čevo nabr. 5. 587 3—3

Kleparski pomočnik in učenec se takoj sprejmeta pri A. Joštu nam. Franjo Dolžan, klepar, Celje, Graška ul. 8. 575 3—2

Franci in Slavko, trgovsko naobražena, si želita v svrhu pre-malega znanja korespondence z zavednima Jugoslovankama v starosti od 18—22 let. Oziralo se bode le na resne ponudbe s sliko, pod „Cvetoča pomlad“, pošto ležeče Ma-ribor, gl. pošta. 596

Prodaj glasovir (Stutzflügel), veliko banjo, drevesca (piramida), ducinove in kutinske podlage, leksikon, vrtnice, trte, vse zelo vredno. Korošec, Rim-toplice (ob železnici). 595

Modistka, spretna in z večletno prakso se išče za 15. marec. Ponudbe z zahtevo plače, pod „Modistka 153“, pošto ležeče Ptuj. 597

Bukov gozd za posekati, v katerem je 400 klafter drv, prodam. Tudi za žago bi se dobilo več lesa. Kdor želi kupiti, naj se zgleda pri Francetu Bore, v Šmarci pri Kamniku. 599 3—1

Zivo srebro se kupi. Cenj. ponudbe pod „Srebro“ na Anončno ekspe-dicijo At. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3/l. 600 3—1

Klobuke kupujem; opozarjam vdove padlih mož, da stare klobuke meni pro-dajo. Augustin Pirš, klobučar, v Štorah pri Celju. 602

Denarnica, črna, usnjata, z nekaj drobižem, nakaznico za zдроб in prsta-nom, ki ima vdolbeno ime „Albina“, se je izgubila v nedeljo popoldne v električni že-leznici ali od Ambrožovega trga do klav-nice. Ker mi je prstan drag spomin, prošim poštenega najditelja, naj vrne izgubljeno proti odškodnini na upravništvo „Jugoslavije“ 603

Službe iščem pri večjem lesnem trgovcu ali gozdnemu uradu, kot manipulant oz. gozdar. Večletna praksa. Dopisi pod „Slovan“, na upravo lista. 593 2—1

Iščem za svoje posestvo 20. orolov, za-konsko dvojico brez otrok. Mož se mora razumeti na gospodarstvo, žena pa mora kuhati za družino. Obadva imata 150 kron plače in hrano Mladenica (22—26 let), ki se razume na krave in konje sprej-mem takoj. Plača 70 kron. — Ponudbe na Aleksa Gjurgjevič, Zagreb, Bar. Jelčića 4.

Lekarnika THIERRYJA v Pregradu
(Hrvatsko).

— Angleška mast
čudotvorna —

hladi, čisti, mehča, izvleči tuje tva-
rine, prepreči zastupljenje krvi in napravlja ope-
racije in amputacije nepotrebne.
Vpošilja samo proti predplačilu franko
486 K 8-80 za 1 dozo
tvornica lekarnarja Thierry-ja v Pregradu,
Hrvaško in glavna zaloga v Ljubljani lekarna
R. Sušnik, Marijin trg št. 5.

Potom javne dražbe

se bo v skladišču „Balkan“, Du-
najska cesta 33, v sredo, 5. marca,
ob 9. uri dopoldne prodajalo razno-
vrstno blago za ženske in moške
obleke, večje število lepih, okusno iz-
delanih zimskih sukenj in površnikov
ter raznovrstnih oblek za dečke in
moške.

Ker je blago dobro, naj nikdo ne
zamudi ugodne prilike si ga poceni
nabaviti. 598

Pozor! Pozor! Nikakega veriženja več!

Vsi, ki želite odpomoči navijanju
cen, storite najboljšo, da si brez iz-
kaznic nakupite manufakturnega
blaga v poljubni množini v skladišču
na Francovem nabrežju št. 1 (Fili-
pov dvorec) pri Frančiškanskem mostu.

Razprodaja se vrši dnevno do-
poludne od 8.—12. in popoldne od
2.—5. dokler bo kaj zaloge. Prodaja
se pod nakupno ceno. Pri večjem na-
kupu izdaten popust, ter edino ugodna
prilika za trgovce na deželi. 536 10 2

Premogokop

dobičnanosen tik Banjaluke je radi nastalih
razmer na prodaj. Natančnejša pojasnila daje

E. LESKOVEC,
Ljubljana, Ilirska ulica 29.

VINO

belo, l. 1917 in 1918, rdeče l. 1918,
črno dalmatinsko l. 1917 nudim po
nizkih cenah.

MILKO JESIH 546 1
Ljubljana, Florijanska ulica 36.

Štev. 335.

Razpis.

Pri osrednjem uradu montanističnih
obratov za Slovenijo v Ljubljani je na-
mestiti začasno

pisarniškega slugo.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene
z rojstnim listom, z dokazili pripad-
nosti k državi SHS in dosedanjem služ-
bovanju ter zdravniškim izpričevalom
o sposobnosti za izvrševanje službe je
vložiti

do 1. marca 1919.

Vojni invalidi imajo prednost v
smislu naredbe deželne vlade za Slo-
venijo v Ljubljani z dne 23. nov. 1918,
št. 115. 591

Osrednji urad montanističnih obratov v Ljubljani

20. februvarja 1919.

66% milo za britje

se dobi v vsaki množini. Komad 50 gr stane 2 K. Razpošilja
Janko Pintar, Spod. Šiška, 451 Ljubljana.

Vojaške čepice, bojne čepice (sajkače), epoiete zlate in srebrne,
baržun v predpisanih barvah, kokarde za čast-
nike v državni barvi SHS in kokarde za moštvo
SHS, srbske rozete (zvezde), različne borte po predpisih razpošilja modna trgovina

M. BIDOUC, Maribor, Tegethoffova
cesta št. 28. 551 51

3 vagone suhega svinjskega mesa

domačega (ne mesarskega) proizvoda z izvoznici in
spremstvom do Ljubljane nudi

D'ELIA i HOLUJEVIĆ, ZAGREB,
Preradovičeva ulica št. 32.

Pisemski papir najfinejše vrste

priporoča

102 13

Marija Tičar, Ljubljana

Največja izbira umetniških razglednic

Ne zamudite! svoje nemoderne krznarske stvari, na
primer boa, muf, plašč itd. poslati v

I. Jugoslovansko

krznarnice in strojarnice

kjer se vse po najnovejši fasoni lepo in po ceni popravi in tudi na
željo shrani čez poletje. 585 3-1

Nadalje prevzamem v strojenje in popolno izdelavo vsakovrstne
surove kože, katere izgotovim lepo in po ceni v najkrajšem času.

Tudi izdelujem častniške čepice po
meri ter imam v zalogi prave znake za
čepice, prave srbske polete, zvezde itd.

Ludvik Roth
krznarski mojster

Franc Jožefova cesta št. 3, I. nadstropje.

Živo apno, portland cement, zidno opeko

v celih vagonih dobavlja najceneje tvrdka 470 10-5

Valentin Urbančič, Ljubljana, Frančevo nabrežje št. 1.

: Mesarske tehtnice :

lastnega izdelka ima v zalogi tvrdka

Karol Usar, Maribor n. D.

Grajska ulica št. 28.

:: Tovarna vsakovrstnih tehtnic. ::

Cene zmerne. — Popravila točno in ceno. 601

Modni salon za dame in gospode

F. POTOČNIK, Ljubljana

Šelenburgova ulica 6, I. nadstropje

prosi cenj. dame in gospode še pred sezono objaviti naročila, da se potem lažje
točneje in hitreje v redu izvršijo. Posebna delavnica za obračanje in mo-
derniziranje kostumov za dame in oblek za gospode. Prenarejanje salonskih
sukn v najmodernejše jakete. 594

Modni salon MARIJA GÖTZL v Ljubljani

Židovska ulica 8. Podružnica Židovska ulica 7.

priporoča najnovejše damske svilene
: klobuke ter čepice v največji izberi. :

Anončna ekspedicija, Ljubljana,
Kongresni trg 3/1.

Linolej že rabljen se kupi.

3 sobe pohištva (popolnoma elegantna oprema s kuhinjsko
opravo) se prodaja.

Mlad trgovec želi vstopa kot družabnik išče tudi lokal.
(30 do 50.000).

Pisalni stroj dobro ohranjen se kupi.

Lokali v sredini mesta se iščejo.

Cenjene ponudbe pod naslovnimi šiframi na gornjo ekspedicijo.

Čevlji tovarne

Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro, boks in lakovega usnja z
usnjatimi podplati se dobe po dnevnih cenah.

Trpežni zimski iz fine teletine z gumijastimi
podplati po 159 14

K 85.— za moške, K 73.— za ženske.

Vzalogi Ljubljana Breg.

Mast, slaninu, suho meso i salamu (Braunšvajger)

razašiljem u sve krajeve Jugoslavije u poštanskim pa-
ketima od 20 kg po dnevni cijeni.

la kavin nadomjestak nepakovan K 5.50 po kg.

la kavin nadomjestak u paketima 1/4 kg po K 6.50 po kg.

Novac unapried ili 50% kapare, ostatak uz pouzeće. Pakovanje
(Sanduk) računam K 9.—, a poštarinu K 4.20. Kupci, koji lično
dogju, mogu slobodno iz mjesta kao i preko granice Hrvatske svaku
količino sa sobom poneti. 295 20 18

J. Gigović, tvornica suhomesnate robe i masti,
Nova Gradiška, Slavonija.